

Dagsorden til møde i lokal trepart for Horsens Fjord den 4. april kl. 9-11

Program

- 1. Kommissorium for den lokale trepart**
- 2. Intro til omlægningsplanens mål, virkemidler og støtteordninger**
- 3. Kriterier for arealudpegning i 2025**
- 4. Kommunikationsstrategi og lodsejerinddragelse**
- 5. Status på Kystvandråd**
- 6. Evt.**

Der er tilknyttet en sagsfremstilling til hver af dagsordenspunkterne (se side 4-6).

Bilagene er indsat til sidst i dokumentet.

Bilag:

Bilag A: Kommissoriet for den lokale trepart for Horsens Fjord

Bilag B: Ændringsforslag til Kommissoriet fra Danmarks Naturfredningsforening

Bilag C: Ændringsforslag til Kommissoriet fra Landbrug og Fødevarer

Bilag D: Kriterier for arealudpegning

Deltageroversigt (opdateret 28. marts 2025):

Udpegede medlemmer

Navn	Repræsentarer
Rikke Østergaard Christensen	Horsens Kommune
Bjarke Butt Eriksen	Horsens Kommune
Kresten Bjerre	Odder Kommune
Lene Andersen	Odder Kommune
Steen Christensen	Hedensted Kommune
Marc Reseke	Hedensted Kommune
Hans Brok-Brandi	Skanderborg Kommune
Eva Borchorst Mejnertz	Aarhus Kommune
Lene Vinther Larsen	Aarhus Kommune
Søren Hald	Naturstyrelsen
Henry Lind	Danmarks Naturfredningsforening
Anni Jakobsen	Danmarks Naturfredningsforening
Niels Olesen	Landbrug og Fødevarer
Claus Fenger	Landbrug og Fødevarer

Afbud:

Navn	Repræsentarer
Claus Leick	Skanderborg Kommune

Sekretariat

Navn
Flemming Larsen
Amalie Dam-Hansen

Praktisk information om mødet

- Mødested: Horsens Rådhus, Chr. M. Østergaardsvej. 8700 Horsens.
- Forplejning: Der serveres boller m. pålæg samt kaffe/the.

Parkering

Der er gratis parkeringspladser ved Rådhuset på de gule- og orangemarkerede p-pladser. Husk at registrere din parkering ved Ipad'en i receptionen.

Kontaktinformationer til Sekretariatet:

- **Amalie Dam-Hansen:** Specialkonsulent i Teknik og Miljø, Horsens Kommune.
Direkte telefon: 20463348. E-mail: amdam@horsens.dk
- **Flemming Larsen:** Afdelingschef Natur og Miljø, Teknik og Miljø, Horsens Kommune. Direkte telefon: 76292514. E-mail: fhl@horsens.dk

1. Kommissorium for den lokale trepart

Indstilling:

Det indstilles, at kommissoriet for den lokale trepart drøftes.

Sagsfremstilling

Der er udarbejdet et kommissorium for den lokale trepart for Horsens Fjord, som er godkendt i byråd og politiske udvalg i de tre kommuner med størst hovedvandopland: Horsens, Odder og Hedensted kommuner.

Baggrunden for kommissoriet var, at der internt mellem kommunerne var et behov for at blive enige om bl.a. formandskab, sekretariatsfunktion, organisering af arbejdet med omlægningsplanen, antal politiske repræsentanter i treparten, samt om der skulle ansøges om et kystvandråd.

På mødet i den lokale trepart d. 28. februar blev det aftalt, at Danmarks Naturfredningsforening samt Landbrug og Fødevarer kunne sende bemærkninger til kommissoriet. Det blev ikke besluttet, at kommentarerne vil føre til ændringer i kommissoriet.

Repræsentanterne fra Danmarks Naturfredningsforening samt Landbrug & Fødevarer har indsendt bemærkninger til sekretariatet (begge er vedlagt).

Bilag

- Bilag A: Kommissoriet for den lokale trepart for Horsens Fjord
- Bilag B: Ændringsforslag til Kommissoriet fra Danmarks Naturfredningsforening
- Bilag C: Ændringsforslag til Kommissoriet fra Landbrug og Fødevarer

2. Intro til omlægningsplanens mål, virkemidler og støtteordninger

Indstilling

Det indstilles, at den lokale trepart tager orienteringen til efterretning.

Sagsfremstilling

På mødet vil den lokale trepart få en kort præsentation af MARS og arbejdet med omlægningsplanen, herunder også de mål, som omlægningsplanen skal opfylde, forskellige virkemidler samt støtteordninger.

MARS er kommunernes og de lokale treparters værktøj til at udarbejde omlægningsplaner.

MARS står for Multifunktionel Arealregistrering og er en online platform, som samler information om de arealbaserede indsatser inden for kvælstofreduktion, udtagning af kulstofrige lavbundsjorder, skovrejsning og natur ét sted.

3. Kriterier for arealudpegning i 2025

Indstilling

Det indstilles, at den lokale trepart godkender notatet "Kriterier for arealudpegning i 2025"

Sagsfremstilling

Der blev d. 6. marts 2025 afholdt første møde i teknikergruppen for den lokale trepart. Her deltog repræsentanter fra kommunerne, Naturstyrelsen, Danmarks Naturfredningsforening og landbruget (en udtagningskonsulent samt en repræsentant fra Østjysk Landboforening).

På mødet blev det bl.a. drøftet, hvilke kriterier der skal danne baggrund for omlægningsplanens arealudpegning. Teknikergruppen blev enige om nogle principper for arealudtagning. På den baggrund er der udarbejdet et notat om kriterier for arealudpegning, som er vedlagt som bilag.

Notatet ligger i tråd med de nationale aftaler om grøn trepart.

Der kan løbende blive behov for at drøfte og præcisere kriterierne. Det skyldes dels, at kriterierne er relativt overordnede, og dels at der opstår ny viden i forbindelse med udarbejdelse af omlægningsplanen.

Bilag

- Bilag D: Kriterier for arealudpegning

4. Kommunikationsstrategi og lodsejerinddragelse

Indstilling

Den lokale trepart drøfter kommunikation og lodsejerinddragelse.

Sagsfremstilling

I forbindelse med udarbejdelse af omlægningsplanen bliver det et centralt spørgsmål, hvordan den lokale trepart vil gå i dialog med lodsejere. Dette indgik også i drøftelsen på det første møde i teknikergruppen.

Der kan være en række dimensioner:

- Hvornår og hvordan bliver lodsejerne inddraget? – fx i form af større møder for alle lodsejere i de enkelte kommuner eller møder i mindre deloplande, fx langs et vandløb?
- Hvordan skal det kommunikeres, hvor lodsejere med interesse for at indgå i omlægningsplanen kan henvende sig?
- Hvad gør treparten som helhed, og hvilken rolle spiller de enkelte medlemmer, fx landbrugets organisationer, udtagningskonsulenterne og de enkelte kommuner?
- Hvornår og hvordan får lodsejerne kendskab til, at deres jord indgår i omlægningsplanen, eller at der er overvejelser herom?
- Hvordan vil treparten kommunikere om sit arbejde mere bredt?

Der lægges med denne sag op til, at den lokale trepart får en første drøftelse og erfaringsudveksling i forhold til ovenstående spørgsmål. Det kan danne baggrund for en videre drøftelse på et følgende møde.

5. Status på Kystvandråd

Indstilling

Det indstilles, at den lokale trepart tager orienteringen til efterretning.

Sagsfremstilling

Den lokale trepart fik på mødet d. 28. februar en gennemgang af kommissoriet for Kystvandrådet samt en status på ansøgningen. På det tidspunkt lå ansøgningsfristen d. 11. marts.

Siden er ansøgningsfristen udskudt til d. 31. marts, og der er foretaget enkelte ændringer i bekendtgørelse og vejledning. Den væsentligste ændring er, at ansøgningen nu er sendt ind på vegne af et partnerskab mellem Danmarks Naturfredningsforening, Landbrug & Fødevarer og kommunerne.

Repræsentanter fra landbruget og Danmarks Naturfredningsforening har haft ansøgningen til kommentering.

På mødet gives en kort status på ansøgning til Kystvandråd.

Bilag A

Kommissorium: Lokal trepart i Hovedvandoplandet Horsens Fjord

Regeringen og en række af Folketingets partier har den 18. november 2024 indgået 'Aftale om Implementering af et Grønt Danmark'. Denne aftale følger op på den grønne trepartsaftale fra sommeren 2024.

Med aftalen skal der nedsættes en lokal trepart i Hovedvandoplandet Horsens Fjord. Nærværende kommissorium beskriver rammerne for dette arbejde.

Afgrænsning

De nye lokale treparter tager udgangspunkt i de eksisterende 23 hovedvandoplande og erstatter de nuværende vandoplandsstyregrupper (VOS).

Hovedvandoplandet for Horsens Fjord dækker følgende kystvande: Horsens Ydre fjord, Horsens Indre fjord samt Norsminde fjord.

Hovedvandoplandet dækker følgende kommuner: Horsens, Hedensted, Odder, Skanderborg, Vejle, og Aarhus Kommune.

Skanderborg, Vejle og Aarhus Kommuner har kun mindre arealer i Hovedvandoplandet og kan derfor vælge at undlade at lade sig repræsentere i den lokale trepart,

Formål

Den lokale trepart skal udarbejde en omlægningsplan inden udgangen af 2025. Omlægningsplanen skal vise vejen til at nå målene med kvælstofindsatsen samt udtagning af kulstofholdige lavbundsjorder.

Planen skal være fuldt dækkende for hovedvandoplandets indfrielse af det nationalt udmeldte indsatsbehov for kvælstofreduktion. Dette med formålet om, at der kan ske målopfyldelse i henhold til EU's vandrammedirektiv, dvs. "god" økologisk tilstand.

Dertil skal den lokale trepart arbejde for så vidt muligt at identificere arealer inden for omlægningsindsatsen, som har potentiale for at bidrage til beskyttet natur, og hvor muligt også til strengt beskyttet natur.

Omlægningsplanen er dynamisk og skal løbende opdateres. Parallelt hermed skal kommuner og øvrige parter arbejde for, at projekterrealiseringer af de planlagte omlægninger gennemføres.

Organisering

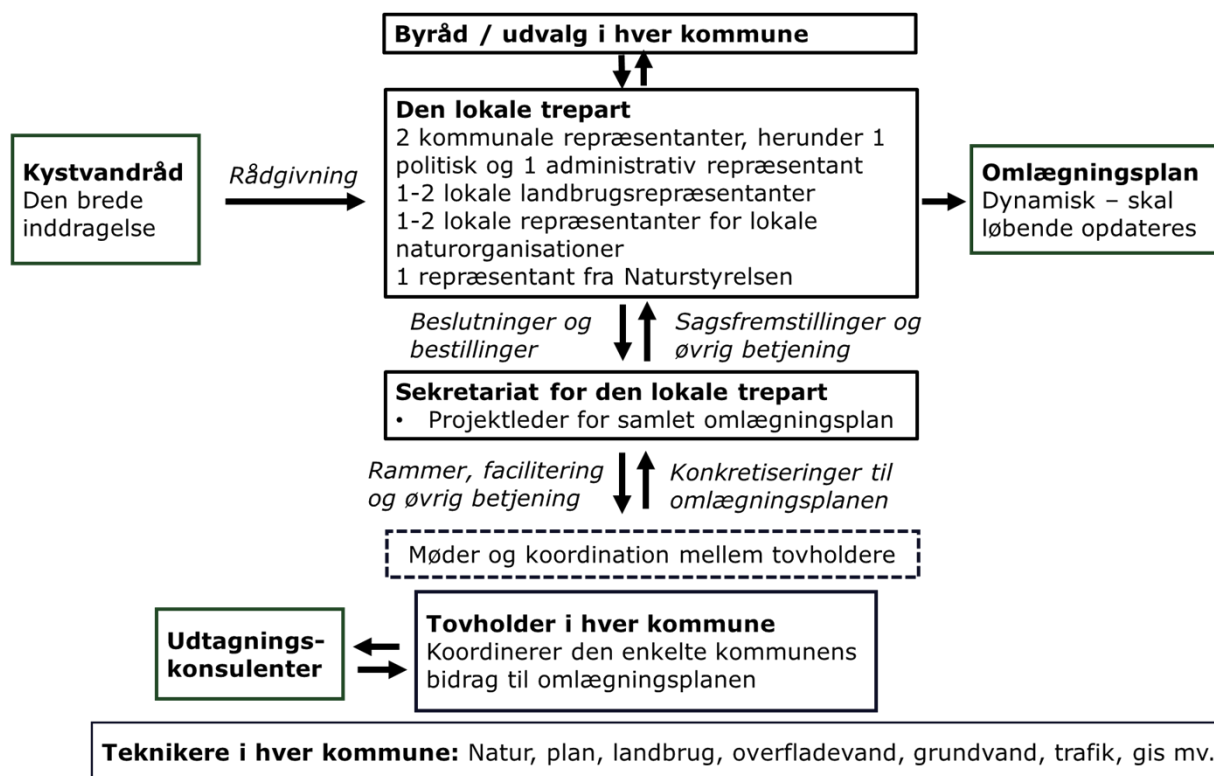
Den centrale motor for udarbejdelsen af omlægningsplanen er den lokale trepart, jf. Figur 1. Kommunerne sidder for bordenden i den lokale trepart og har i sidste ende beslutningskompetencen.

Horsens Kommune er formands- og sekretariatskommune.

Der ansøges om etablering af et Kystvandråd, som skal understøtte den brede inddragelse og have en rådgivende funktion i forhold til den lokale trepart.

Den lokale trepart betjenes af et sekretariat, som også har ansvaret for den overordnede koordinering. Derudover er der en tovholder for hver kommune, som har ansvaret for hver kommunes bidrag til omlægningsplanen og overblikket over gennemførte projekterrealiseringer.

Figur 1. Overordnet organisering af den lokale trepart omkring Horsens Fjord

Den lokale trepart

Den lokale trepart sætter de overordnede rammer for omlægningsplanen, så der sikres målopfyldelse af de statslige krav. Desuden skal den lokale trepart koordinere og skabe overblik over de forskellige projekter i oplandet.

Den lokale trepart skal understøtte, at omlægningsplanen bliver en fælles opgave, hvor der tænkes på tværs af kommunegrænser. Den lokale trepart skal desuden understøtte samarbejdet med landbrugs- og naturorganisationer.

Den lokale trepart består af følgende medlemmer:

- 2 kommunale repræsentanter, herunder 1 politisk og 1 administrativ repræsentant
- 1-2 lokale landbrugsrepræsentanter
- 1-2 lokale repræsentanter for lokale naturorganisationer
- 1 repræsentant fra Naturstyrelsen

Repræsentanterne fra natur- og landbrugsorganisationerne udpeges centralt af hhv. Danmarks Naturfredningsforenings og Landbrug & Fødevarers hovedorganisationer. Naturstyrelsen udpeger selv deres repræsentant.

Der kan på møderne i den lokale trepart deltage relevant administrativt personale fra kommunerne.

Den lokale trepart skal drøfte, koordinere og tænke i helheder på tværs. Der skal som udgangspunkt opnås enighed, men det er ikke muligt at nedlægge veto. Beslutningskompetencen ligger hos byrådene, som i sidste ende godkender omlægningsplanerne for egen geografi.

Byrådene vil løbende blive inddraget i arbejdet i 2025, forventeligt med én sag i foråret, én i efteråret og én med endelig godkendelse af omlægningsplanen

Der vil være behov for hyppige møder i den lokale trepart i 2025, når omlægningsplanen udarbejdes. Der vil som udgangspunkt afholdes møder den første fredag i hver måned kl. 9. Fra 2026 mødes den lokale trepart efter behov, som udgangspunkt ca. 3-4 gange årligt. Der er mulighed for at sende en suppleant.

Kystvandråd

Der ansøges om etablering af et Kystvandråd. Der udarbejdes et særskilt kommissorium for Kystvandrådet.

Sekretariat

Sekretariatet skal understøtte, at den lokale trepart får et oplyst grundlag til at træffe beslutninger. Sekretariatet står bl.a. for sagsfremstillinger og beslutningsreferater samt koordinering af notater og løbende svar på spørgsmål mv.

Sekretariatet udarbejder sagsfremstillinger, som kan fremlægges for byråd og politiske udvalg i kommunerne.

Sekretariatet fungerer som bindeled mellem den lokale trepart og tovholderne i hver kommune. På baggrund af den lokale treparts beslutninger vil sekretariatet sende løbende bestillinger til tovholderne samt udstikke de overordnede rammer for arbejdet. Samtidig skal der være plads til metodefrihed i de enkelte kommuner.

Sekretariatet vil facilitere løbende møder med tovholderne.

I sekretariatet er en projektleder for den samlede omlægningsplan. Sekretariatet placeres i Horsens Kommune.

Tovholdere i hver kommune

Hovedopgaven for de tovholderne er den enkelte kommunes bidrag til den samlede omlægningsplan. Der skal ikke udarbejdes omlægningsplaner for hver kommune, men kommunerne skal hver især arbejde med sit bidrag til hovedvandoplandets samlede omlægningsplan.

Der skal være et løbende samarbejde og koordination mellem tovholderne, bl.a. om de geografiske områder som går på tværs af kommunerne.

Tovholderne skal levere på bestillinger fra sekretariatet og derigennem medvirke til konkretisering af den samlede omlægningsplan.

Tovholderne skal have et tæt samarbejde med forskellige fagligheder og afdelinger i hver kommune, herunder bl.a. medarbejdere med viden om kommune- og lokalplaner, natur, landbrug, overfladevand, grundvand mv. Derudover skal tovholderne sikre et tæt samarbejde med udtagningskonsulenterne og øvrige eksterne samarbejdspartnere.

Tovholderne skal også arbejde for, at omlægningerne gennemføres i overensstemmelse med omlægningsplanen, og at der kontinuerligt er fremdrift i kommunens arbejde med projektrealiseringer parallelt med omlægningsplanens udarbejdelse.

Proces

Den lokale trepart nedsættes i januar og vil på første møde drøfte tidsplan, metode samt kriterier for udpegning af arealer. Geografiske afgrænsninger på kort afventer, at kriterierne er fastlagt. I processen vil også indgå, at indsatsbehovet fordeles på tværs af kommunerne, som ud fra kriterierne har metodefrihed i forhold til udpegning af arealer samt øvrige virkemidler.

Datagrundlag

I arbejdet med udarbejdelsen af omlægningsplanen vil der udelukkende blive anvendt eksisterende data, som er umiddelbart tilgængeligt, fx retentionskortet fra GEUS. Det vil forventeligt stort set udelukkende være de data og gis-lag, som indgår i MARS ("Multifunktionel Areal Registrering"), som er det IT-system, som omlægningsplanerne skal udarbejdes i.

På den længere bane er der mulighed for at bestille nye analyser igennem Kystvandrådet. Den enkelte kommune kan selv bestemme, om de vil anvende dataanalyser inden for egen geografi.

Økonomi

Der er med "Rammeaftale mellem Ministeriet for Grøn Trepert og KL om kommunernes opgaver i omlægningsindsatsen i medfør af Aftale om et Grønt Danmark og Aftale om Implementering af et Grønt Danmark" afsat midler til kommunernes arbejde. Den konkrete udmøntning af midler til kommunerne sker ifm. indgåelse af Økonomiaftalen mellem regeringen og KL i foråret 2025.

Horsens Kommune stiller projektleder for den samlede omlægningsplan til rådighed.

Bilag B

Ændrings forslag til Kommissorium for lokal Grøn Trepert – Horsens Fjord.

DN finder udkastet til kommissorium for et godt udgangspunkt, men har følgende ændringsforslag:

1) Under punktet formål mener vi, at alle fire formål fra aftalen om den Grønne Trepert skal nævnes, nemlig

- Formindsket kvælstofudledning
- Mindre CO2 udledning, ved udtagning af kulstofholdige lavbundsområder
- Øget natur og biodiversitet
- Drikkevandsbeskyttelse

Hvor der står "Dertil skal den lokale trepart arbejde for så vidt muligt at identificere arealer inden for omlægningsindsatsen....." vil vi foreslå at "så vidt muligt" bliver sløjfet, da vi mener det er en bunden opgave at pege på områder som mulig beskyttet natur.

2) Vi foreslår at kriterierne indskrives i formål for kommissorium eller i det mindste at de medfølger som bilag, som kommissorium henviser til under formål.

3) Under punktet Organisering: Her står: "Kommunerne sidder for bordenden i den lokale trepart og har i sidste ende beslutningskompetencen." Vi foreslår denne ændring: "Kommunerne sidder for bordenden i den lokale trepart. Når der foreligger en aftale i den lokale trepart, er det de enkelte kommunalråd der vedtager planerne for deres respektive kommune."

4) Under punktet "den lokale trepart", ønsker vi at tilføje følgende: Den lokale trepart sætter de overordnede rammer for omlægningsplanen **og alle parter i treparten kan bidrage med forslag til omlægningsplaner og konkrete projekter,...**"

5) Under punktet tovholderne: Her foreslår vi indført: "Hovedopgaven for tovholderne er den enkelte kommunes bidrag til den samlede omlægningsplan, **der tager udgangspunkt i kommissorium og vedtagne kriterier**"

6) Der står i kommissorium at "der som udgangspunkt opnås enighed, men det er ikke muligt at nedlægges veto". I og med, at det netop er en trepart, hvor hele ideen er at opnå enighed mellem tre parter, tænker vi at alle beslutninger i forhold til udtagningsplaner m.m., skal opnås ved konsensus.

Kommentarer til udkast til kommissorium for Lokal trepart for Horsens Fjord og Norsminde Fjord

På vegne af landbrugets repræsentanter i Lokal trepart for Horsens Fjord og Norsminde Fjord fremsendes hermed kommentarer til kommissorium.

Indledende kommentarer:

Både Odder-Skanderborg og Østjysk Landboforening er repræsenteret i den lokale trepart, og ser frem til et konstruktivt samarbejde. Opgaven med at lave en omlægningsplan, og ikke mindst den efterfølgende implementering, bliver og er en opgave hvori landbrugets to organisationer i området allokerer mange ressourcer. Fra landbruget side, er det vigtigt at fremtidens landbrug står stærkt og samtidig sikrer at man tager hånd om vandmiljø, klima, biodiversitet og drikkevand m.m.

Presset på arealerne er store, hvor der udover målene i treparten kommer behov for håndtering af klimatilpasning, udvikling af grøn energi, samt ny by- og infrastrukturer m.m. Alt i alt er vi nødt til at bruge arealerne klogt, og samtidig respektere de private investeringer og de virksomheders rammer, for at der kan skabes gode løsninger.

Aftale om et Grønt Danmark er udgangspunktet for et spændende arbejde ude lokalt. Vi står og kigger ind eller ud ad et historisk vindue, hvor planlægning af det åbne land står overfor en proces med samskabelse. Dette kræver noget af os alle. Det er vores klare forventning en succes i treparten beror på, at alle parter kan se sig selv i proces og resultat. Således finder vi det også vigtigt at understrege, at vores forventning til processen er et ligeværdigt forløb, hvor alle tre parter skal levere, respektere og søge kompromisser.

Landbruget er klar til at levere og bidrage konstruktivt, så længe der er respekt omkring jorden og ejerskabet, vores investeringer og den fremtidige udvikling. Ejerskab helt ude hos landmanden bliver den afgørende faktor for om omlægningsplanen bliver god. I landbruget er vi meget optaget af god inddragelse og kommunikation ud mod vores landmænd.

Anmodning om bisidder i den lokale trepart:

Som udtrykt tidligere, ønsker vi at understrege vigtigheden af succes i treparten, men også efterfølgende, for at sikre en bæredygtig arealomlægning. Denne succes afhænger af et godt samspil mellem teknisk og politisk niveau, både for det kommunale men i høj grad også for DN og os i landbruget.

Det er vores overbevisning og erfaring fra andre lokale treparter, at man kan tilpasse lokalt de organiseringsstrukturer der giver mening. Derfor vil vi på det kraftigste opfordre til at der på det politiske niveau, gives mulighed for at landbruget kan medbringe en teknisk bisidder. Landbrugets politiske organisationer er geografisk delt op, lige som kommunerne er det. Således er det vigtigt at prioritere deltagere fra begge organisationer. Samtidig for at kunne understøtte processen fagligt og politisk, ønskes der en teknisk medarbejder med til møderne i treparten, således for på bedste måde at kunne hjælpe og bidrage til førstnævnte succes og ejerskab ned i baglandet, men også bistå det nødvendige faglige niveau.

Deltagelse i teknikergruppen:

Landbrugsorganisationer vil gerne kvittere for deltagelsen på teknisk niveau, da denne også er afgørende for en omlægningsplan, der skal kunne føres ud i livet.

Mødefrekvens:

Landbruget vil gerne kvittere for at man har prioriteret en høj mødefrekvens, da arbejdet kræver et tæt samarbejde med en kort tidsfrist.

Kommentarer til tekst i kommissorium:

Vedr. Organisering: Nedenfor er markeret uddrag fra kommissoriet. Det er vores opfattelse, at hele opgaven i treparten og årsagen til at man har valgt at prioritere en lokal trepart, er at man finder konsensus igennem kompromiser baseret på gensidige indspil og fælles beslutninger. Derfor så vi gerne at man slettede den markerede sætning. Sætningen virker unødvendigt dominerende.

”Organisering

Den centrale motor for udarbejdelsen af omlægningsplanen er den lokale trepart, jf. Figur 1.

Kommunerne sidder for bordenden i den lokale trepart og har i sidste ende beslutningskompetencen.

Horsens Kommune er formands- og sekretariatskommune.

Der ansøges om etablering af et Kystvandråd, som skal understøtte den brede inddragelse og have en rådgivende funktion i forhold til den lokale trepart.

Den lokale trepart betjenes af et sekretariat, som også har ansvaret for den overordnede koordinering. Derudover er der en tovholder for hver kommune, som har ansvaret for hver kommunes bidrag til omlægningsplanen og overblikket over gennemførte projekterrealiseringer.”

Kommentarer til Kystvandråd:

Landbruget har tidligere opfordret til at kystvandrådets repræsentation også inddrager forsyninger og havbrug, alene af den årsag, at begge parter har indflydelse på tilstanden i vandmiljøet, samt mulighed for at bidrage med viden og understøtte løsninger til god økologisk tilstand.

Det er vores overbevisning at kystvandrådets formål skal stå på to ben. Lokalt ejerskab og lokal viden. Det er i vores optik vigtigt, at holde for øje at Kystvandrådet er et supplement til vandplanerne, der skal sikre en større sandsynlighed for målopfyldelse af god økologisk tilstand i både Norsminde og Horsens Fjord. Således skal Kystvandrådet understøtte omlægningsplanen, særligt i 2025, men i øvrigt også styrke målopfyldelse gennem lokal forankring og forståelse af vandplanerne frem mod 2027 og en vandplan 4. Kystvandrådet skal bidrage til en helhedsforståelse af fjordenes presfaktorer og samtidig også pege på alternative veje til målopfyldelse. Således at de nationale målsætninger nås samtidig med at man skaber større lokal forståelse, og bringer nødvendig lokal viden i spil.

Afsluttende kommentarer:

Landbruget takker for et godt 1. møde i den lokale trepart og ser frem til det videre forløb. Vi finder det stærkt at man omkring Horsens fjord og Norsminde Fjord formår at samles på en ny måde, hvor planlægning af det åbne land, og prioriteringer på landbrugets arealer fremadrettet bliver et konstruktivt samspil mod at skabe et robust landbrugserhverv, hvor vi tager hånd om natur, klima og miljø.

Med venlig hilsen

Claus Fenger, Odder-Skanderborg Landboforening

Niels Olesen, Østjysk Landboforening

Bilag D

Kriterier for arealudpegning i 2025

Baggrund

Med aftalerne om Grøn Trepert er der enighed om at reducere kvælstofudledningen med aktuelt 13.780 ton, udtage 140.000 ha kulstofrige lavbundslande (inkl. randarealer), plante 250.000 ha ny skov og skabe mere og sammenhængende natur.

Den arealomlægning, som indgår i aftalerne, skaber derved grundlaget for at bidrage til et godt vandmiljø, sænke klimabelastningen og samtidig give langt mere plads til naturen og bedre vilkår for biodiversitet og drikkevandsbeskyttelse.

De lokale treparter skal udarbejde en omlægningsplan, som kan omfatte udtagning af kulstofrige lavbundslande, vådområder, skovrejsning, permanent ekstensivering af landbrugsjord og andre arealbaserede omlægningsindsatser, herunder at bidrage til bedre vilkår for natur og biodiversitet.

De lokale treparters omlægningsplaner skal samlet være fuldt dækkende planer for indfrielse af kvælstofindsatsbehovet via arealomlægning, for at mindske behovet for markregulering, og målet om udtagning af 140.000 ha lavbundsarealer inkl. randarealer på landsplan.

Derudover skal så vidt muligt identificeres arealer inden for omlægningsindsatsen, som har potentiale for at bidrage til beskyttet natur, og hvor muligt også til strengt beskyttet natur.

Det eneste konkrete mål, som den lokale trepart skal leve op til i 2025, er opnåelse af målet for kvælstof. Derudover skal omlægningsplanen bidrage til det nationale mål om udtagning af lavbundslande. Målet om skovrejsning gælder først fra 2045. I 2030 skal kvælstofindsatser samt udtagning af lavbundslande være gennemført.

Kvælstof-målene for den lokale trepart for Horsens Fjord er følgende:

Kystvand	Indsatsbehov (Ton N. pr. år)
Horsens Indre Fjord	230,8
Horsens Ydre Fjord	5,5
Norsminde Fjord	17,3
Århus Bugt syd, Samsø og Nordlige Bælthav (Indsatsbehovet deles mellem tre lokale treparter)	55,0

Kriterier for arealudpegning i 2025

I omlægningsplanens arealudpegning tages udgangspunkt i følgende principper:

- Hovedprincippet er at arbejde sig frem fra de arealer, der forventes at være nemmest at udtage, mod mere vanskelige arealomlægninger, indtil kvælstofmål er opfyldt. I dette ligger også et fokus på udtagning af sårbare (lave) jorder for at sikre de gode (høje) jorder.
- Reduktion af kvælstofudledning og binding af CO₂ er det styrende for indsatsen med omlægningsplanerne, på baggrund af den tilgængelige viden.
- Der er i arealomlægningen fokus på at realisere synergieffekter. Det gælder i forhold til skovrejsning, skabelse af større sammenhængende naturområder med henblik på at styrke biodiversiteten, drikkevandsbeskyttelse, klimatilpasning mv.
- Arbejdet sammentænkes med den eksisterende lokale planlægning inden for og over kommunegrænserne.

Med udgangspunkt i disse principper vil omlægningsindsatsen særligt have fokus på de mest virkningsfulde virkemidler. Således vil der især være fokus på kvælstofvådområder og lavbundsprojekter, og dernæst udtagning langs kysten, vandløb og ådale samt områder med lav retention. Dette kan suppleres med minivådområder, skovrejsning med fokus på drikkevandsområder samt permanent ekstensivering på øvrige arealer.

Ved realiserbare projekter forstås her projekter, der kan finansieres af eksisterende tilskudsordninger (permanent ekstensivering; vådområder-, lavbundsprojekter og klima-lavbundsprojekter; minivådområder; klimaskov; sammenbinding af eksisterende natur; helhedsprojekter; etc.) og evt. nye muligheder opstået i forbindelse med Grøn Trepert.